

<p>לבריאות והצלחת שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא וצאצאיהם חגית בת מרים ושמואל. פתחיה בן חנה ויאיר וילדיהם: דרוור, הלל, אשר, ישי, רות. עווד בן מרים ושמואל. מעין רבקה בת אורלי ואפרים וילדיהם: ידידיה, רננה, שירה, אמונה, צורי. תמר בת מרים ושמואל. רועי בן שרה ומשה. ובתם: אמונה מרתה לרפואת חיים שמואל בן סימה לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה</p>

<p>לעילוי נשמת אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ</p>

<p>לעילוי נשמת הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ</p>

ימכרוהו, ויקנו בממון בהמה אחרת לחטאת ומאחר שעומדת להימכר לצורך קרבן יש בה קדושה ויש בה דין מעילה. ואולם, אם לא עשו כן, וקנו בהמה אחרת לחטאת בממון אחר, והקריבו את השניה, מעתה אין הראשונה ראויה עוד להקרבה, ואף אינה ראויה להימכר להביא בשווייה חטאת אחרת, ומעתה דינה למיתה.

ה. חטאת שאבדה ונמצאת בעלת מוס. המיוחב חטאת שהקדיש בהמה תמימה להקרבה לחטאת, ואבדה ונמצאת לאחר מכן כשהיא בעלת מוס ואינה ראויה להקרבה, יכולים הבעלים למוכרה ולהביא במעות חטאת אחרת, ומאחר שעומדת להימכר לצורך קרבן יש בה קדושה ויש בה דין מעילה. ואולם אם לא עשו זאת, וקנו בהמה אחרת לחטאת בממון אחר, והקריבו את השניה, מעתה אין הראשונה ראויה להימכר להביא בשווייה חטאת אחרת, ודינה למיתה.

ודווקא כשנמצאת הראשונה בעל מוס, אבל אם נמצאת תמימה שהיא עצמה עדיין ראויה להקרבה, אף אם קנו הבעלים בהמה אחרת לחטאת והקריבו את השניה אין הראשונה למיתה אלא תרעה עד שיפול בה מוס ויביא במעות קרבנות נדבה.

וכל החטאות המתות, אין בהם לא קדושת הגוף, כי איןן ראויות להקרבה, ולא קדושת דמים, כי אי אפשר למכור אותן ולהינות מהממון, ולכן איןן עושות תמורה, ואין בהם מעילה, אבל מדרבנן אסור להנות מהן והנהנה משלם קרן בלבד ולא חומש.

דף י"א

משנה אחת בשתי מסכתות

המשנה בה נשנו הדינים הללו שנויה גם במסכת תמורה וגם במסכת מעילה. וזאת, משום שנשנו בה דינים הקשורים הן למסכת תמורה והן למסכת מעילה.

וכשסידר רבי את המשניות בחר לשנות את המשנה בשתי המקומות, ולא

פרק שלישי ולד חטאת

דף י'

חטאות המתות

יש בהמות שיש בהן קדושת חטאת, אך איןן ראויות להקרבה והלכה היא שממיתים אותן.

א. ולד חטאת. כלומר, הקדיש בהמה לחטאת וילדה ולד, אותו ולד אינו ראוי להקרבה, שלא הופרש לכך, ודינו למיתה.

ב. תמורת חטאת. האומר על בהמת חולין שתהא תמורת בהמת קדש, עובר באיסור "לא תחליפנו ולא תמיר אתו טוב בָּרַע או רַע בְּטוֹב" (ויקרא כז, ט), ומכל מקום, קדשה בהמת החולין בקדושת תמורה, וגם בהמת הקדש בקדושתה עומדת שנאמר בסוף הכתוב הזה, "וְאִם הָמַר יָמִיר בְּהֵמָה בְּבִהְמָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה קִדְשׁ". והמקדיש בהמה להיות תמורת חטאת, אף שקדשה בקדושת חטאת אינה ראויה להקרבה, שהרי באה בעבירה, ודינה למיתה.

ג. חטאת שמתו בעליה. כלומר, אם התחייב אדם להביא חטאת לכפר על עבירה שעשה, והקדיש בהמה לצורך חטאתו, ומת, מעתה החטאת אינה ראויה להקרבה כי אין כפרה על המתים שמיתתם כבר כיפרה להם, ודין החטאת הזו למיתה.

ובשלושה אופנים אלה, דין החטאת למיתה בין אם התכפרו הבעלים בחטאת אחרת ובין אם לא התכפרו בחטאת אחרת, שכן בכל האופנים הללו אין שום דרך שהחטאות הללו יקרבו בעצמן, ובכל מקרה הן פסולות להקרבה.

ד. חטאת שעברה שנתה. הבהמה כשרה לחטאת רק עד היותה בת שנה, ואם הפריש בהמה לחטאת כשהיא ראויה להקרבה, ועברה שנתה, יכולים הבעלים להמתין עד שיהיה בה מוס, שניתן יהיה להוציאה לחולין, ואז

שהפריש לכך לא יהיה דין מעילה. כמעוֹת שהופרשו לקרבנות נזיר שאין בהם דין מעילה כי ניתן לקנות בהם שלמי נזיר.

והשיב רבא, שלענין קרבנות נזיר הורה צוותה לקנות שלמים שאין בהם מעילה, ולכן המעות שהפריש עומדות לכך, ולכן אין בהן מעילה. אבל לענין קנין, לא צוותה תורה לקנות תורים קטנים דווקא, ולכן אין לומר שלכן עומדות המעות, אלא עומדות לקניית תורים גדולים [או בני יונה קטנים], הראויים מיד להקרבה, ולכן יש במעות דין מעילה.

מעילה בדם הקרבנות

הכל מודים שמדין תורה אין מעילה בדם הקרבנות, אך נחלקו חכמים מהיכן הדבר למד.

לדברי עולא – הדבר למד מהכתוב "כי נָפַשׁ הַבָּשָׂר בְּדָם הוּא וְאֵינִי נִתְּתִיו לָכֶם על המִזְבֵּחַ לְכַפֵּר על נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי הַדָּם הוּא בְּנֶפֶשׁ יְכַפֵּר" (ויקרא יז, יא), ללמד שהדם נתון לכם, כלומר לישראל ואין בו מעילה.

לדברי רבי יוחנן – הדבר למד מהמשך הכתוב "וְאֵינִי נִתְּתִיו לָכֶם על המִזְבֵּחַ לְכַפֵּר", ללמד שהדם ניתן על המזבח לכפרה בלבד ולא למעילה.

ולדברי רבי יוחנן – הדבר למד מהמשך הכתוב "כי הַדָּם הוּא בְּנֶפֶשׁ יְכַפֵּר", הבא ללמד שדין הדם שווה בין לפני כפרה ובין לאחר הכפרה וכשם שלאחר הכפרה אין בו מעילה שכבר נעשית מצוותו, כך לפני כפרה אין בו מעילה.

וכל זה מדין תורה, אבל לדעת רבי מאיר ורבי שמעון, חכמים גזרו על הדם מעילה מדרבנן לאחר מתן דמים, ואמנם כל זמן שהוא במקדש לא גזרו עליו שאין גוזרים גזרות במקדש, אבל משיצא מהעזרה [על ידי האמה בה יצאו הדמים מהעזרה] לנחל קידרון, הוא של הקדש ונמכר על ידי הקדש לגננים לצורך זיבול הגינות, וכל זמן שלא נמכר יש בו דין מעילה מדרבנן.

וזהו ששינו, שלדברי רבי שמעון הדם קל בתחילה וחמור בסופו, שבתחילה אין בו מעילה ובסוף יש בו מעילה.

וחכמים חולקים על רבי מאיר ורבי שמעון ואומרים שגם מדרבנן אין מעילה בדמים לאחר זריקת הדמים.

מעילה בדבר לאחר שנעשית מצוותו

נתבאר שלדעת רבי יוחנן הכתוב "כי הַדָּם הוּא בְּנֶפֶשׁ יְכַפֵּר" מלמד שדין הדם שווה בין לפני כפרה ובין לאחר כפרה, ועל כרחך הכוונה היא שבשניהם אין בו מעילה, כי לא מצינו דבר שנעשית מצוותו ויהיה בו מעילה.

ואמנם מצינו דברים שיש בהם מעילה גם לאחר שנעשית מצוותם.

א. תרומת הדשן. שגם לאחר שתרמו [שהרימו] את הדשן מעל גבי המזבח, ונעשית מצוותו, יש בו מעילה, שנאמר "וְהָיָה אֵת הַדָּשָׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֵלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוּ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ" (ויקרא ו, ה), ללמד שטעון הטמנה בצד המזבח ואסור בהנאה.

ב. אברי שעיר המשתלח. יש אומרים, שגם לאחר שהשליך את השעיר המשתלח ביום הכיפורים מראש הצוק, אף על פי שנעשית מצוותו, יש מעילה בהנאה מאיבריו, שנאמר "וְנִשָּׂא הַשְּׂעִיר עִלְיוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֶם אֶל אֲרֶץ

לשנותה רק במסכת אחת ולסמוך על כך שהלומד את המסכת האחרת יזכור שנאמרו דינים נוספים בעניינה במסכת השניה.

מעוֹת של קרבנות נזירות

הנזיר, כשהוא משלים את נזירותו, מביא שלושה קרבנות, חטאת ועולה, שהם קדשי קדשים, ושלמים, שהם קדשים קלים.

הפריש מעוֹת לצורך קניית בהמות לקרבנות נזירותו, משעה שיקנה במעות הללו בהמות לצורך חטאת עולה ושלמים, הבהמות שקנה לצורך חטאת ועולה הן קדשי קדשים, ולפיכך יש בהן דין מעילה. והבהמה שקנה לצורך שלמים היא קדשי קלים, ואין בה דין מעילה [אלא באימורים לאחר זריקת דמים]. וכן הדין אם פירש מאלה מעוֹת יקנה חטאת ועולה ומאלה מעוֹת יקנה שלמים.

אבל כל זמן שלא פירש מאלה מעוֹת יקנה חטאת ועולה ומאלה מעוֹת יקנה שלמים, ועדיין לא קנה במעות את החטאת העולה והשלמים, המעות שהפריש לצורך קנייתן הן מעוֹת שמעורב בהן קדשי קדשים וקדשים קלים, ואסור להנות בכולן. אבל איסור מעילה אין באף אחת מהן, משום שכל אחת מהמעות ראויה לקנות בה שלמים שהן קדשים קלים.

מת הנזיר קודם שפירש מאלה מעוֹת יקנה את כל אחד מהקרבנות, הלכה היא שיפלו כל המעות לקרבנות נדבה.

ואם פירש קודם מותו שממעות אלה יקנה חטאת וממעות אלה יקנה עולה וממעות אלה יקנה שלמים.

דמי חטאת ילכו לים המלח כדין דמי חטאת שמתו בעליה ואסורים בהנאה אבל אין בהם דין מעילה.

בדמי עולה יקנו עולה, שהעולה באה לדורון [=מתנה] ולא לכפרה ואפשר להביאה גם לאחר מיתת הבעלים. ומאחר שהמעות עומדות לעולה יש בהם דין מעילה.

ובדמי השלמים יקנו שלמים, ודינם כשלמי נזיר שנאכלים ליום אחד [ולא כשאר שלמים שנאכלים לשני ימים], אבל אין מביאים עימהם לחמי נזיר, כי לחמי נזיר טעונים תנופה על כפי הנזיר, וכאן הנזיר כבר מת.

מעוֹת של קניין

זב וזבה ויולדת וכן מצורע עני, כשהם נטהרים עליהם להביא קן, כלומר שני תורים או שני בני יונה, אחת לחטאת אחד לעולה.

ומי מהם שהפריש מעוֹת לצורך קניית הקן, אותם מעוֹת עומדות לצורך קניית קדשי קדשים, ולכן יש בהם דין מעילה.

וכלל בידינו, שבני יונה כשרים להקרבה רק בעודם קטנים, ותורים כשרים להקרבה רק לאחר שגדלו.

ומעיקר הדין, אדם רשאי לקנות במעות שהפריש תורים קטנים, כדי שיקריב אותם לאחר שיגדלו. ואם עשה כן וקנה תורים קטנים, כל זמן שאינם ראויים להקרבה אין בהם קדושת קדשי קדשים עד שיגדלו.

והקשה ריש לקיש מדוע יש מעילה במעות שהפריש לצורך קניית הקן, והלא מאחר שהמעות שמפריש לצורך קניית הקן רשאי לקנות בהם תורים קטנים שעדיין אינם ראויים להקרבה, ואין בהם דין מעילה, גם במעות

ומצד אחד לכאורה משנתנו שלא כדעת רבי אליעזר ברבי צדוק, שכן לדבריו אותו יין טעון שריפה, ואם כן הוא אסור בהנאה, שלא כמבואר במשנתנו שאין בו מעילה.

אך ניתן להעמיד את משנתנו כדבריו, ומודה רבי אלעזר ברבי צדוק שלאחר ניסוך היין מאחר שנעשית מצוותו אין בו מעילה אם קלטו אותו קודם שירד לשיתין, ורק היין הנאסף בשיתין נאסר שוב בהנאה כי הוא מתקדש על ידי קרקע המקום.

א"י מודה רבי אלעזר ברבי צדוק שהיין הנאסף בשיתין גם כן אינו נאסר בהנאה, אלא שאם באים לשורפו יש לשורפו בקודש מדרבנן אבל מעילה אין בו.

ומצד שני לכאורה משנתנו שלא כדעת חכמים, שכן לדבריהם היין שהתנסך על המזבח יורד לתהום ואם כן איך אפשר ליהנות ממנו.

אך ניתן להעמיד את משנתנו כדבריהם, ובאופן שקלטו אותו קודם שירד לתהום.

דף י"ב

דישון המזבח הפנימי והמנורה

נאמר בעניין הקרבת עולת העוף, "וְהִסִּיר אֶת מִרְאֲתוֹ בְּנִצְתָהּ וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֶצְלַת הַמִּזְבֵּחַ קִדְמָה אֶל מְקוֹם הַדִּשָּׁן" (ויקרא א, טז).

ואם בא הכתוב ללמד שיש לתת המוראה אצל המזבח במקום שבו נותנים את תרומת הדשן, די היה לכתוב, "וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֶצְלַת הַמִּזְבֵּחַ קִדְמָה", ולא היה צריך לכתוב גם "אֶל מְקוֹם הַדִּשָּׁן", שכן כבר ידוע שבאותו מקום נותנים את הדשן של המזבח החיצון, שנאמר בתרומת הדשן "וְהָרִים אֶת הַדִּשָּׁן אֶשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הַעֲלֵה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוּ אֶצְלַת הַמִּזְבֵּחַ" (ויקרא ו, ג).

ומתוך כך שנאמר בכתוב הנ"ל בעניין עולת העוף, "וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֶצְלַת הַמִּזְבֵּחַ קִדְמָה אֶל מְקוֹם הַדִּשָּׁן", למדנו שלמעשה נתן את המוראה במקום של דשן נוסף, ומכאן שלא רק תרומת הדשן של המזבח החיצון היתה ניתנת שם אלא גם **דישון המזבח הפנימי**, כלומר האפר הנשאר על המזבח הפנימי, גם היה ניתן באותו מקום.

ומתוך כך שנאמר "הַדִּשָּׁן" בה"א הידיעה, בא הדבר לרבות דישון נוסף שניתן שם, והוא **דישון המנורה**, שגם הנשאר במנורה כל יום מהדלקת אתמול היו נותנים באותו מקום.

ומבואר במשנתנו שדישון המזבח הפנימי והמנורה מאחר שנעשית מצוותם **אין בהם דין מעילה אלא רק איסור הנאה מדרבנן**, שכן לא נאמר בהם שום כתוב המלמד שהם אסורים בהנאה. **אבל לאחר שנתנום במקום שבו נותנים את תרומת הדשן הם מתאחדים איתה ויש בהם דין מעילה.**

הקדיש בני יונה שעבר זמנם

כבר נתבאר, שבני יונה ראויים להקרבה רק בעודם קטנים.

ולדברי הכל, מי שהקדיש יונים גדולים, מאחר שאינם ראויים להקרבה ולא יהיו ראויים לעולם, אין בהם קדושה, **ולא מועלים בהם**, ורק מדרבנן

גִּזְרָה וְשִׁלַּח אֶת הַשְּׁעִיר בְּמִדְבָּר" (ויקרא טו, כב), ללמד שהוא אסור בהנאה. ויש אומרים שהוא מותר בהנאה שנאמר "וְשִׁלַּח אֶת הַשְּׁעִיר בְּמִדְבָּר", הרי הוא כמדבר המותר לכל.

ג. בגדי כהונה. לדעת חכמים, בגדים ששימש בהם כהן גדול ביום הכיפורים, אף על פי שהשלים את העבודה ונעשית מצוותם, יש בהם מעילה, שנאמר "וּבָא אֲהֲרֹן אֶל אֱהֱל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת בְּגָדֵי הַבָּד אֲשֶׁר לְבַשׁ בְּבֵאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחֵם שָׁם" (ויקרא טו, כג), ללמד שטעונים גניזה ואסורים בהנאה. ולדעת רבי דוסא לא בא הכתוב ללמד שאסורים בהנאה אלא רק זאת שלא ישתמש בהם כהן גדול ביום כיפורים אחר אבל כהן הדיוט רשאי להשתמש בהם.

ד. עגלה ערופה. גם לאחר שנערפה ונעשית מצוות אסורה בהנאה.

ואף שמצינו דברים אלה שאסורים בהנאה גם לאחר שנעשית מצוותם, אין ללמוד מהם שכן דין דם קרבנות ויהיה בו מעילה גם לאחר שנעשית מצוותו.

לדעת האומרים, שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים, כלומר אין ללמוד בבניין אב דין שאמור בשני כתובים, כי מתוך כך שאמרה תורה בשני כתובים על כרחך דווקא בהם הוא אמור ולא באחרים, **הרי מצינו שדין זה שדבר שנעשית מצוותו אין בו מעילה אמור לכל הפחות בשני כתובים. תרומת הדשן ועגלה ערופה**, שאין בהם מחלוקת בדבר. ואם כן אין ללמוד מהם שבדברים נוספים יש מעילה לאחר שנעשית המצווה.

ולדעת האומרים שניתן ללמוד בבניין אב גם דין האמור בכמה כתובים, דין זה שיש איסור מעילה בדבר שנעשית מצוותו אין ללמוד מהם, **כי בכל אחד מהכתובים הללו יש מיעוט המלמד שדווקא בו יש איסור הנאה גם לאחר שנעשית מצוותו. לעניין עגלה ערופה** נאמר "הַעֲרוּפָה", ללמד דווקא עגלה ערופה אסורה לאחר שנעשית מצוותה. ואין ללמוד ממנה. **וכן לעניין תרומת הדשן** נאמר "וְשָׂמוּ" ללמד שדווקא אותו יש לאסור לאחר שנעשית מצוותו.

מעילה בנסכים

יין שמנסכים על גבי המזבח, לאחר שהיה הכהן נותן אותו בנקבים שבמזבח, היה יורד מתחת המזבח לשיתין [חללים תחת המזבח].

לדברי רבי אלעזר ברבי צדוק – היין היה מתאסף שם בחלל שתחת המזבח ונקרש שם, **ואחת לשבעים שנה פרחי כהונה היו יורדים לבול קטן שהיה בין כבש למזבח במערבו של כבש, ומביאים את יין הקרוש שהוא דומה לעגולי דבילה. ולדבריו את היין הנאסף שם מעלים ושורפים אותו בקדושה**, שנאמר "וְנִסְפוּ רִבִּיעֵת הַיַּיִן לְכֶבֶשׂ הַתֹּחֵד בַּקֹּדֶשׁ הַסֶּהַר נִסְפוּ שְׁכָר לֵה" (במדבר כח, ז) ללמד שכשם שניסוך היין בקדושה, כך שריפתו בקדושה. וביאר רבינא שהכוונה לכך שהדבר למד בגזרה שווה "קדש" "קדש" מנותר, שנאמר בו "וְשָׂרַפְתָּ אֶת הַנּוֹתֵר בְּאֵשׁ לֹא יֵאָכַל כִּי קֹדֶשׁ הוּא" (שמות כט, לד) שכשם שנותר שריפתו בקדושה כך נסכים שריפתם בקדושה.

ולדעת חכמים – היין היה יורד מתחת המזבח עד לתהום ושוב לא היה נאסף כלל.

ומבואר במשנתנו שיון הנסכים חמור בתחילתו, שמשעה שהוקדש לכך יש בו דין מעילה, וקל בסופו שמשעה שנעשית מצוותו, **והחל לרדת לשיתין, שוב אין בו מעילה.**

אסורים בהנאה.

כשאינם ראויים להקרבה כי עוד לא הגיע זמנם, הם קדושים.

אבל בעופות לא מצינו שיש בהם קדושה כשאינם ראויים להקרבה, שכן אם יש בהם מום ראויים הם, שאין המום פוסל עופות, וכמו כן לא תהיה בהם קדושה, כשעדיין לא הגיע זמנם.

הקדיש תורים שעוד לא הגיע זמנם

נתבאר, שתורים ראויים להקרבה רק לאחר שגדלו, ונחלקו חכמים מה הדין כשהקדיש אותם בעודם קטנים.

לדעת תנא קמא – מאחר שבשעה שהקדישם עדיין אינם ראויים להקרבה, אין בהם קדושה, **ולא מועלים בהם**, ורק מדרבנן אסורים בהנאה.

ולדעת רבי שמעון – מאחר שעתידים להיות ראויים להקרבה הם עצמם, כבר מעתה הם קדושים, **ויש בהם מעילה.**

קדושת קדשים שמתו

לדברי עולא אמר רבי יוחנן, קדשים שמתו, יצאו במיתתם מידי מעילה, שכן מאחר שמתו אינו ראויים עוד להקרבה ואין בהם קדושת הגוף, וגם אי אפשר למכור אותם להביא במעות בהמה אחרת לקרבן, כי מאחר שמתו אינם ראויים לאכילה אלא לכלבים ואין פודים קדשים להאכילם לכלבים, ומאחר שאינם קדושים לא לגופם ולא לממונם אינם קדושים כלל ואין בהם מעילה.

ורב חסדא לא הסכים עם דברי עולא אמר רבי יוחנן [=מאן שמעת לך ולרבי יוחנן רבך] **והקשה** הלא עד עכשיו היתה בהם קדושה **ולהיכן הלכה** אותה קדושה שהיתה בהם.

והשיב לו עולא, מצינו כן במשנתנו, שמי שהקדיש יונים קטנים להקריבם, **בשעה שהיו ראויים, קדשו קדושת הגוף ויש בהם מעילה, ואם לא הקריבם עד שעבר זמנם שוב אין בהם מעילה, הרי שבמקום שאינם ראויים לקדושה הקדושה פוקעת מעצמה.**

שחוטי חוץ שהם מחסרי זמן בפנים

השוחט בהמת קדשים מחוץ לעזרה, הרי זה עובר באיסור שחוטי חוץ, וחייב על כך כרת.

ואם שחט בחוץ בהמת קדשים שעתה אינה ראויה להקרבה, אבל היא תהיה ראויה להקרבה לאחר זמן, כגון ששחט באותו יום את האם, שאסור לשחוט את הוולד באותו יום, שנאמר "וְשֹׂרֵא אוֹ שֶׁה אֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחָטוּ בְּיוֹם אֶחָד" (ויקרא כב, כח), ולכן הוא אינו ראוי באותו יום להקרבה, אבל למחר הוא יהיה ראוי.

לדברי הכל, מאחר שעתה אינו ראוי להקרבה בפנים, כששחטו בחוץ אינו חייב על כך כרת.

ונחלקו חכמים אם יש בו לכל הפחות איסור לא תעשה.

לדעת רבי שמעון – מאחר שהוא יהיה ראוי לאחר זמן, גם כששחטו עכשיו **עובר באיסור של שחוטי חוץ.** וזה כסברתו לענין מי שהקדיש תורים קודם שהגיע זמנם, שאף שלא הגיע זמנם הם קדושים, ויש בהם מעילה, וזאת משום שיהיו ראויים להקרבה לאחר זמן.

ולדעת חכמים – מאחר שעתה אינו ראוי להקרבה בפנים אינו עובר עליו **כלל וכלל באיסור שחוטי חוץ.**

מעילה שחלה זמן מסוים לאחר ההקדשה

ממשנתנו יש ללמוד, שמי שהקדיש תורים קטנים קודם שהגיע זמנם, שבאותה שעה אין בהם מעילה כי אינם ראויים, מכל מקום כשיגדלו, ויהיו ראויים, יהיה דין בהם מעילה.

והקשה רב חסדא, כיצד יתכן הדבר, הלא בשעה שהקדישו אותו לא היה בו מעילה, ואיך יתכן שלאחר זמן יהיה בו דין מעילה מבלי שיקדיש אותו קדושה נוספת.

והשיב לו עולא, שמצינו שדין מעילה יחול לאחר זמן, כגון דם קדשים ששנינו שבשעת שחטה וזריקתו למזבח אין בו מעילה ורק לאחר שיצא מהעזרה לנחל קדרון יש בו מעילה.

ודחה זאת רב חסדא ואמר שבוודאי יש מעילה בדם מתחילת ההקדש, כדברי רב שאמר שמי שמקיד דם בבהמת קדשים הדם אסור בהנאה, שהוא כחלק מהבהמה, ויש בו דין מעילה. ומשום שיש בו מעילה מתחילת הקדש, יש דין מעילה (מדרבנן) גם בסוף כשיצא לנחל קדרון. אבל דבר שמתחילתו לא היה בו דין מעילה לא יתכן כלל שיהיה בו לאחר מכן דין מעילה.

דם הוא חלק מהבהמה חֶלֶב אינו חלק מהבהמה

נתבאר שלדברי רב הונא אמר רב, **דם בהמת קדשים נחשב כחלק מגופה, ולכן משעה שהוקדשה הבהמה ויש בה דין מעילה יש דין מעילה גם בדם** שיקיד ממנה.

והקשה רב המנונא, הלא שנינו לקמן שחלב בהמת קדשים וביצי עופות קדשים אינם נחשבים כחלק מהם ואין בהן דין מעילה, **ומדוע הדם נחשב חלק מהבהמה יותר מחלב וביצים.**

קדושת בהמות מחוסרי זמן

מצווה להפריש אחד מעשרה מבקרו ומצאנו, ולהקריבם לקרבן בבית המקדש.

וכלל בידינו, שאף על פי שאין בהמה ראויה להקרבה לפני יום שמיני ללידתה, היא נכנסת להתעשר עם שאר בהמותיו, ואם יצאה עשירית, קדשה בקדושת מעשר, ויקריב אותה כשיגיע זמנה.

ובדין זה לא נחלקו חכמים עם רבי שמעון, **וגם לדעתם ניתן להקדיש את המעשר גם קודם הזמן שראוי להקרבה.**

ואין זה דומה למקדיש תורים קודם הזמן שראויים להקרבה שלדעת חכמים לא קדשו.

וזאת משום שלדעת חכמים יש חילוק בין קדושת בהמות לקדושת עופות.

בבהמות מצינו, שגם כשיש בהם מום ואינם ראויים משום כך להקרבה, הם קדושים, ופודים אותם, ומביאים במעות בהמה אחרת. ולפיכך, גם

מקדיש אשפה וזבל

הקדיש אשפה, היא מקום שבו כונסים זבל, היא עצמה אינה ראויה לא למזבח ולא לבדק הבית, אבל ניתן למכור את האשפה, והכסף יהיה לצורך הקדש. ולכן יש באשפה דין מעילה.

וזבל עצמו ראוי לבדק הבית לעשות טיט לבנין, אבל לא למזבח. ולכן גם בזבל יש דין מעילה.

וכל זה כשהקדיש את האשפה כשהיא מלאה זבל, אבל הקדיש אשפה ריקה והתמלאה לאחר זמן בזבל, באשפה יש דין מעילה ובזבל אין דין מעילה.

מקדיש שובך ויונים

הקדיש שובך, הוא עצמה אינה ראוי לא למזבח ולא לבדק הבית, אבל ניתן למכור את השובך, והכסף יהיה לצורך הקדש. ולכן יש בשובך דין מעילה.

והיונים עצמם ראויים אף למזבח. ולכן גם ביונים יש דין מעילה.

וכל זה כשהקדיש את השובך כשהוא מלאה יונים, אבל הקדיש שובך ריק והתמלאה לאחר זמן ביונים, בשובך יש דין מעילה וביונים אין דין מעילה.

מקדיש גפן מלאה ענבים

הקדיש אילן גפן, הוא עצמו אינה ראוי לא למזבח ולא לבדק הבית, לפי ענפיו רכים מאד ואינם ראויים לבנין, אבל ניתן למכור את אילן, והכסף יהיה לצורך הקדש. ולכן יש באילן דין מעילה.

והענבים עצמם ראויים אף למזבח לניסוך היין. ולכן גם בענבים יש דין מעילה.

ולדעת חכמים – כל זה כשהקדיש את הגפן כשהיא מלאה ענבים, אבל הקדיש גפן ריק והתמלאה לאחר זמן בענבים, בגפן יש דין מעילה ובענבים אין דין מעילה.

ולדעת רבי יוסי – גם כשהקדיש את הגפן ריק והתמלאה לאחר זמן בענבים, יש בענבים דין מעילה כי הם גדלו מאילן של הקדש, וגידולי הקדש הם הקדש.

מקדיש שדה מלאה עשבים

הקדיש שדה, היא עצמה אינה ראויה לא למזבח, אבל ראויה לבדק הבית ליטול ממנה עפר לבנין וכמו כן ניתן למכור את השדה, והכסף יהיה לצורך הקדש. ולכן יש בשדה דין מעילה.

והעשבים אינם ראויים לא למזבח ולא לבדק הבית אבל ניתן למכור לצורך הקדש. ולכן גם בעשבים יש דין מעילה.

ולדעת חכמים – כל זה כשהקדיש את השדה כשהיא מלאה עשבים, אבל הקדיש שדה ריקה והתמלאה לאחר זמן עשבים, בשדה יש דין מעילה ובעשבים אין דין מעילה.

ולדעת רבי יוסי – גם כשהקדיש את השדה ריקה והתמלאה לאחר זמן עשבים, יש בעשבים דין מעילה כי הם גדלו משדה של הקדש, וגידולי הקדש הם הקדש.

והשיב לו רב הונא, שיש הבדל בין דם לבין חלב וביצים, ללא דם הבהמה אינה יכולה להתקיים, ועל כרחך הוא חלק ממנה, אבל הבהמה יכולה להתקיים ללא חלב, ועוף יכול להתקיים ללא ביצים, ולכן החלב אינו נחשב כחלק מהבהמה, והביצים אינם נחשבים לחלק מהעוף.

הפרש אינו חלק מהבהמה

שנינו שהפרשות של בהמת קדשים אינם נחשבים כחלק ממנה ואין בהם דין מעילה. (אך אסורים בהנאה מדרבנן, ונמכרים, והמעות יפלו ללשכה ככל דבר שאמרו בו לא נהנים ולא מועלים, שהוא קדוש ואינו קדוש).

ורב משרשיא הקשה, הלא בהמה אינה יכולה להתקיים ללא הפרשות ואם כן יש להחשיבם כדם שאינה יכולה להתקיים בלעדיו ויהיה בו מעילה.

ותירצו שאין הפרש דומה לדם, הפרש נוצר ממאכלים שבאים לבהמה מחוץ לגופה ומתאכלים ומה שלא מתאכל יוצא כפרש, כלומר הפרש הוא למעשה דברים שבאו מחוץ לגופה ועוברים בו ויוצאים, ואין הם כלל חלק ממנה, ואין זה דומה לדם שהוא מה שגוף הבהמה מייצר כמו שאר אבריה, ולכן הוא חלק ממנה.

קדושת חלב וביצים של מוקדשים

נתבאר שאם הקדיש בהמה לצורך הקרבתה, החלב שלה אינו כחלק מגופה, ואין בו דין מעילה. וכמו כן, אם הקדיש תור להקריבו ביציו אינם חלק מגופו ואין בהם דין מעילה.

וכל זה כשהקדיש אותם לצורך הקרבתם שהקדיש את גופם קדושת הגוף אז אנו אומרים שמה שאינו נחשב כחלק מגופם לא קדש באותה קדושת הגוף ואין בו מעילה.

אבל הקדיש בהמה (כגון אתון) או עוף (כגון תרנגולת) כדי לקנות בשוים קרבנות [שהיו קדושות קדושת הגוף], או כדי לקנות בשוים מה שיהיה צריך לבדק הבית, בשני האופנים הללו קדשו הבהמה וחלבה והעוף וביציו, כי מאחר שלמעשה הקדיש אותם לשוויים ולא לגופם, הכל בכלל שוויים הוא, שהבהמה עם החלב והעוף עם הביצים ראויים לקנות בהם את מה שאמר.

דף י"ג

מקדיש בור ומים

הקדיש בור מים, הבור אינו ראוי בעצמו לא למזבח ולא לבדק הבית, אבל ניתן למכור את הבור, והכסף יהיה לצורך הקדש. ולכן יש בבור דין מעילה.

והמים ראויים בעצמם לבדק הבית לעשות טיט לבנין, אבל לא למזבח שאין מנסכים מי בור למזבח אלא מים חיים (=מי מעיין) בלבד. ולכן גם במים יש דין מעילה.

וכל זה כשהקדיש את הבור כשהוא מלא מים, אבל הקדיש בור ריק והתמלא לאחר זמן מים, בבור יש דין מעילה ובמים אין דין מעילה.

חלב מעשר או בהמת קדשים אסור בהנאה

הבכור קדוש הוא, ויש בו מעילה בכל מיני הנאה שנהנים ממנו.

ונאמר בבכור לשון העברה "וְהֶעֱבַרְתָּ כָּל פֶּטֶר רְחֹם לְה' (שמות יג, יב) וכן נאמר במעשר לשון העברה "וְכָל מַעְשֵׂר בָּקָר וְצֹאן כָּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט הַעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לְה'" (ויקרא כז, לב), ללמד בגזרה שווה, שכשם שהבכור יש בו מעילה בכל סוגי הנאה שיש בו, כך במעשר יש מעילה בכל סוגי הנאה שיש בו, ובכלל זה שאם יצא המעשר נקבה, גם חלבה אסור בהנאה כמותה, [ואפילו לחכמים שאומרים גידולי הקדש אינם הקדש].

וכמו כן, נאמר בבכור לשון אם "בְּכֹר בְּנִיךָ תִּתֶּן לִי. כִּן תַּעֲשֶׂה לְשֶׁרֶף לְצִאֲנֶךָ שְׂבָעַת יָמִים יִהְיֶה עִם אִמּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִּתְּנֶנּוּ לִי" (שמות כב, כח-כט) וכן נאמר בעניין בהמות קדשים "שׂוֹר אוֹ כֶּשֶׁב אוֹ עֵז כִּי יוֹלַד וְהָיָה שְׂבָעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִהְיֶה לְרֶצֶחַ לְקָרְבַּן אֲשֶׁה לְה'" (ויקרא כב, כז) ללמד בגזרה שווה, שכשם שהבכור יש בו מעילה בכל סוגי הנאה שיש בו, כך בבהמות קדשים יש מעילה בכל סוגי הנאה שיש בהן, ובכלל זה חלב בהמות קדשים אסור בהנאה כמותן, [ואפילו לחכמים שאומרים גידולי הקדש אינם הקדש].

ומהטעם הזה **ולד בהמת המעשר וכן ולד בהמת קדשים לא יינק מאמו שכן הוא חולין ואסור שיהנה מאמו שהיא הקדש.**

ואולם, יש תקנה לדבר והיא, שקודם שמכניס את הבהמה למעשר וכן קודם שמקדיש את הבהמה יעשה תנאי שהוא מכניס אותה ומקדיש אותה **על מנת שחלבה יהיה חולין.**

והטעם לכך שתנאי זה מועיל, **כי יכול היה להמתין ולא לעשר או להקדיש עד לאחר זמן,** ומאחר שמעצמו מתנדב ומקדיש כבר עכשיו, יכול להתנות על כך.

וכן היו עושים אחרים שאינם מחמירים על עצמם ומקדישים על מנת שהחלב לא יהיה קדוש.

פועלים שעושים מלאכה בשדה הקדש

הפועלים שעושים מלאכה בשדה של בעל הבית, מותר להם לאכול מהפירות, שנאמר, "כִּי תִבֹּא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ וְאֶכְלֶתָ עֲנָבִים כְּנֶפֶשׁךָ שְׂבָעֶךָ וְאֶל כְּלִיךָ לֹא תִתֵּן. כִּי תִבֹּא בְּקִמַּת רֵעֶךָ וְקִטְפֶתָ מְלִילַת בְּיָדְךָ וְחָרְמַשׁ לֹא תִנִּיף עַל קִמַּת רֵעֶךָ" (דברים כג, כה-כו)

ואם עשו מלאכה בשדה של הקדש **אסורים לאכול מהפירות, שנאמר "בְּכֶרֶם רֵעֶךָ", "בְּקִמַּת רֵעֶךָ", דווקא בשל רעך ולא בשל הקדש.**

פרה שעושה מלאכה בשל הקדש

פרה שהיתה דשה תבואה של בעל הבית, אסור לבעל הבית למנוע ממנה מלאכול באותה תבואה, שנאמר "לֹא תִחָסֵם שׂוֹר בְּדִישׁוֹ" (דברים כה, ד).

ואם הפרה דשה פירות של הקדש **יש למנוע ממנה מלאכול מהפירות ואין בכך איסור, שהכתוב אומר "לֹא תִחָסֵם שׂוֹר בְּדִישׁוֹ" בדישו של בעליו ישראל, ולא בדיש של הקדש.**

הדש קלעילין של חולין בשדה הקדש

כל בידינו שאין דין מעילה בדבר המחובר לקרקע. ואף על פי כן, הדש מין קטנית הנקרא קלעילין בשדה הקדש מעל.

ולא מפני שנהנה מהקרקע כשדש עליה, שהרי אין דין מעילה בקרקע.

אלא **מפני שבזמן הדישה הזו עולה אבק מהקרקע ומתערב בקטנית ומשבח אותם בכך, והנאה זו היא הנאה של דבר שאינו מחובר לקרקע.**

מעילה באילן של הקדש

יש דין מעילה באילן של הקדש **רק אם הוא נטוע בשדה הקדש וכל יניקתו מההקדש.**

אבל אילן הנטוע בשדה שאינה שדה הקדש, אף ששורשיו נכנסים לשדה הקדש ויונקים גם משדה הקדש, וכן אילן הנטוע בשדה הקדש ששורשיו יוצאים משדה הקדש ויונקים גם משדה שאינה של הקדש, בשני האופנים הללו אין באילן דין מעילה אבל יש איסור בהנאה מדרבנן.

מעין העובר בשדה הקדש

מענין שנביעתו מחוץ לשדה הקדש אבל הוא יוצא ממקום נביעתו לשדה הקדש ויוצא ונמשך עוד מחוץ לשדה ההקדש. מאחר שאין נביעתו מההקדש **אין בו דין מעילה, ואולם מדרבנן אסור להנות מהמים כל זמן שהם בתוך שדה ההקדש.**

מעילה במים של ניסוך המים

בחג הסוכות היו מנסכים מים על המזבח. ובכל יום מימות חול המועד היו ממלאים מים ממעיין השילוח לאחר עלות השחר לצורך ניסוך המים של אותו יום, ומביאים אותם לעזרה, **ומקדשים אותו בכלי שרת ומנסכים אותו.**

ובשבת לא היו יכולים להביא מים מהשילוח לצורך ניסוך נמים של שבת, ולכן **היו מביאים מים בערב שבת.** ולא היו יכולים לקדשם בכלי שרת מערב שבת, כי אם היו מתקדשים מערב שבת היו נפסלים בלינה עד למחרת, אלא **נותנים אותם מערב שבת בחבית זהב שאינה מקודשת עד למחר,** ובשבת היו מקדשים את המים בכלי שרת ומנסכים אותם.

והמים הנתונים באותה חבית, מאחר שעוד לא נתקדשו בכלי שרת לניסוך המים **אין מועלים בהם אבל יש בהם איסור הנאה מדרבנן.**

והמים שניתנו בכלי שרת לצורך ניסוך המים נתקדשו לניסוך ויש בהם **דין מעילה.**

ולדעת ריש לקיש – יש שיעור לניסוך המים שלושה לוגין ולא יותר, ולפיכך אם היה בכלי שרת שבו נתנו המים יותר משלושה לוגין, ונהנה מהמים מעל רק בשלושה לוגין שהרי לא התקדשו אלא שלושה לוגין.

ולדעת רבי יוחנן – אין שיעור לניסוך המים ויכול לנסך שלושה לוגין או יותר, ולפיכך גם אם היה בכלי שרת שבו נתנו המים יותר משלושה לוגין, ונהנה מהמים מעל בכל המים שהרי כולם ראויים לניסוך המים וכולם התקדשו לכך.

ניסוך המים בחוץ

לדברי רבי אליעזר, המנסך את המים שהתקדשו לניסוך המים בחג, בחוץ, חייב על כך כרת משום שחוטי חוץ, שכל דבר שיש להעלותו בפנים, אך העלה אותו בחוץ חייב על כך.

ואמר רבי יוחנן משום מנחם יודאפה, שדברי רבי אליעזר נאמרו לפי שיטת רבי עקיבא שדרש את הכתוב "ונסכיהם" להשוות ניסוך מים לניסוך יין, וללמד שכשם שהמנסך יין בחוץ חייב כך המנסך מים בחוץ חייב.

והקשה על כך ריש לקיש, אם הכתוב מלמד שניסוך המים שווה לניסוך המים, אם כן יהיה שווה לו גם לעניין השיעור, כשם שניסוך היין שלושה לוגין, כך ניסוך המים יהיה שלושה לוגין.

הנאה בערבה שהיו נותנים סביב המזבח

בחג הסוכות היו זוקפים ערבות מסביב למזבח, וקודם שזקפו את הערבות אסור להנות מהן כי עומדות למצווה זו של זקיפתן סביב למזבח אבל מעילה אין בהן. ולאחר שזקפום סביב המזבח, נעשית מצוותן ומותרים בהנאה.

ולדברי רבי אליעזר ברבי צדוק, נוהגים היו הזקנים להנות מהערבות הללו גם קודם שזקפו סביב המזבח ונטלים מהם למצוות ארבעת המינים שהנאת של מצווה אינה נחשבת הנאה [=מצוות לאו ליהנות נתנו] ואין איסור הנאה בכך.

דף י"ד

עבודה זרה שנשתברה מאליה

כלל בידינו, שפסל של עבודה זרה אסור בהנאה, ואינו בטל מאיסורו אלא אם שיברו נוכרי, שהוא עובד את אותה עבודה זרה, שבשירת הפסל על ידי הנוכרי, הוא מגלה שהוא מבטל את העבודה הזרה הזו. אבל כשישראל שובר את הפסל, אינו מבטלו בכך מאיסור עבודה זרה, כי עדיין הנוכרי עובד אותה.

ונחלקו חכמים מה דין פסל עבודה זרה שנשבר מעצמו.

לדעת רבי יוחנן – שברי הפסל באיסורם עומדים שהרי לא ביטל הנוכרי את העבודה זרה בעצמו.

ולדעת ריש לקיש – כשהפסל נשבר מעצמו, האיסור בטל, כי במקרה כזה ברור לנו שהנוכרי שרואה זאת אומר, אם את עצמו הפסל אינו מציל כיצד יציל אותי, ובכך מבטלו מהיות עבודה זרה.

הקן שבראש אילן הקדש

מבואר במשנתנו שקן שעשו עופות בראש אילן של הקדש, אותו הקן אסור בהנאה, אבל אין בו דין מעילה.

אפשר להעמיד דין זה בקן שעשו עופות מענפים של אילנות אחרים, ולכן אין בו דין מעילה, אך מאחר שהקן על אילו של הקדש נאסר בהנאה.

ואפשר להעמיד דין זה בקן שעשו העופות מאילן הקדש עצמו, מענפים שיצאו בו לאחר שהוקדש, וכדעת האומרים אין מעילה בגידולי הקדש, אבל איסור הנאה יש בהם.

הקן שבראש האשירה

מבואר במשנתנו שקן שעשו עופות בראש אילן אשירה שהוא אילן עבודה זרה, אותו הקן מותר בהנאה, ולכן רשאי להתירו אותו במקל כדי שייפול לארץ [אבל לא יעלה באילן עצמו שלא יהנה מהאילן].

לדברי ריש לקיש, מדובר גם בקן שעשו העופות מענפי אילן האשירה, שבכך ששברו את הענפים הללו ביטלו את איסורם ומותר ליהנות מהם.

ולדברי רבי יוחנן, אם היה הקן עשוי מענפי אילן האשירה היה אסור להינות ממנו, ומדובר בקן שעשו העופות מענפים שהבאו ממקום אחר. ורבי אבהו אמר שמשנתנו מדברת בקן שעשו העופות מענפי אילן האשירה והקן עצמו אסור בהנאה, ומה שהתירה משנתנו הוא את האפרוחים ולא את הקן עצמו.

אפרוחים וביצים שבקן אילן הקדש ואילן אשרה

נתבאר שנחלקו חכמים באיזה אופן הקן שבראש אילן הקדש או אילן אשרה מותר בהנאה.

ואמר רבי יעקב, שכל זה לעניין הקן עצמו שהוא נידון כמו העץ לעניין איסור הנאה, אבל אפרוחים שבקן בוודאי אינם נידונים כמו הקן והם מותרים בהנאה, ודווקא אפרוחים שיכולים לפרוח, אבל אפרוחים שאינם יכולים לפרוח וכן ביצים צריכים הם לקן ודינם כדין הקן.

המקדיש חורשה של עצים

המקדיש חורשה של עצים, הכל מתקדש, העצים וענפיהם והעלים ויש דין מעילה בכל אלה.

בונים בחול ומקדשים לאחר גמר הבנייה

לדברי שמואל, כשהיו בונים ומשפצים את המקדש היו קונים תחילה כל צרכי הבניין ממועות של חולין [שהיו הגזברים לווים] או שהיו לוקחים את צרכי הבניין חולין בהקפה. ורק לאחר גמר הבניין או השיפוץ היו מקדשים את מה שבנו. שהיו מביאים מעות חולין בשווי כל הבניין הכולל את שבח עבודת הפועלים ואומרים תחול קדושה שיש במעות אלה על הבניין ונמצא הבניין קדוש והמעות חולין, ורק אז משלמים בהם למי שסיפק את צרכי הבניין ולפועלים.

אבל לא היו יכולים לתת מתחילה את המעות של הקדש לצרכי הבניין, ויצאו לחולין תמורת צרכי הבניין, ותיעשה עבודת הבנייה באבנים שהם כבר של הקדש, כי באופן הזה היו האבנים מתקדשים מיד בשעת המכירה כשהם עדיין ברשות המוכר, ועלול היה המוכר בא לידי מעילה.

ורב פפא אמר, שהסיבה לכך שהיו עושים את כל המלאה בחולין ורק לאחר מכן מקדשים, כי לא נתנה תורה למלאכי השרת ואי אפשר שהפועלים לא יהנו מהאבנים במהלך הבנייה, כשישבו עליהם מעט מפני

וכשהיה מותר קטורת, היו מחללים את המותר על מעות האומנים הללו, וחזרו המעות והתקדשו בקדושת מותר קטורת, ונתינתם עם שאר מעות תרומה ישנה, והקטורת יוצאת לחולין, ונותנים אותה לאומנים בשכרם, וחוזרים וקונים אותה מהם במעות תרומה חדשה, ונמצאת הקטורת מתקדשת שוב בקדושת תרומה חדשה, והמעות יוצאים לחולין ונתינתם לאומנים.

ואין לומר שאת הקטורת עצמה יחללו על הבניין ולא על שכר הפועלים כגון כשהוא מועט, ואף שהקדש שווה מנה מתחלל גם על פרוטה, אין זה אלא בדיעבד ולא לכתחילה.

גזברים שקנו עצים לצורך קורות לבדק הבית

מבואר במשנתנו, שגזברים שקנו עצים מיער של חולין, לצורך קורות לבדק הבית, העצים עצמם מתקדשים ויש בהם מעילה, אבל הנסורת שהנגרים מורידים מהעצים לשייפם ולעשות מהם קורות, וכן העלים אין בהם מעילה, שאלה אינם צריכים לבניין, ולא הקדיש הגזבר אלא מה שראוי לבניין.

ואמר רב פפא, שכן הדין בעצים שקנו לצורך קביעתם בבניין בו ביום, שבזמן מועט אין לחוש למעילה, אבל כשלקחו הגזברים עצים לצורך בנייה שתימשך זמן, יש לחוש שבתוך הזמן יהנו בהם הפועלים לשבת עליהם מעט, וכדי שלא יבואו לידי מעילה לא מקדישים אותם כלל עד לאחר גמר הבנייה.

סליק פרק ולד חטאת

החמה, ואם היו מקדשים את האבנים בתחילת הבנייה, היו הפועלים מועלים, ולכן המתינו לקדש את הכל עד גמר הבנייה.

מותר הקטורת

כשהיו עושים את הקטורת, היו רגילים לעשות בכל פעם קטורת של 368 מנים, 365 מנה הספיקו לקטורת של כל ימות השנה, ושהיו מקריבים חצי מנה בבוקר וחצי מנה בערב, ומשלושת המנים הנוספים, כהן גדול היה ממלא מלוא חפניו, להקטיר לפני ולפנים ביום הכיפורים, ומאחר שלא היו חפניו גדולות כל כך, היה נותר חלק מאותם שלושה מנים בכל שנה, ועוד שבכל שנה פשוטה יש 354 ימים, ויש מנים נוספים מיותרים.

ומאחר שבכל שנה היו צריכים להביא קטורת מתרומת הלשכה של אותה שנה, כשהגיע זמן התרומה החדשה, לא היו יכולים להמשיך ולהביא את הקטורת שנשארה משנה שעברה, אלא על ידי שהיו מחללים אותה תחילה, וחוזרים וקונים אותה שוב מתרומה חדשה של שנה זו.

ומבואר במסכת שקלים, שהיו מחללים אותה על שכר האומנים, ונותנים אותה לאומנים בשכרם, וחוזרים ולוקחים אותה מתרומה חדשה, וכך הוכשרה אותה קטורת לשנה הבאה.

שכשהיו בונים את בנייני המקדש, בשעת הבנין עדיין לא היה קדוש, ורק לאחר גמר הבנין היו מביאים מעות הקדש בשווי הבנין ושכר האומנים ושבת שהשביחו בבנין, ומחללים את המעות על הבנין, שיתקדש תחתיהם, ויצאו המעות לחולין, ונותנים אותם לאומנים.